

linger har haft med Sagen at gøre; da den første Gang var til Behandling i Landstinget, havde jeg ikke Sæde i Udvalget, som overvejede den, hvad jeg derimod havde i den anden Samling. Naar det ærede Medlem Hr. Dahlgaard oplyste, at et konservativt Blad havde omtalt Behandlingen af dette Lovforslag i Landstingsudvalget under Overskriften „Begravelse“, saa kan det jo være meget morsomt, men det faar staa for det konservative Blads Regning, og det ærede Medlem Hr. Dahlgaard burde ikke gøre denne Paastand til sin ved det Referat, han har givet. Men hvis det ærede Medlem dermed mente, at Indenrigsministeren neppe er den rette Mand til at kalde Forslaget til Live igen, efter at han har medvirket ved denne Begravelsesceremoni, saa kan det ærede Medlem for saa vidt have Ret — for saa vidt siger jeg —, som jeg antager, han tænker paa Forslaget i den Form, hvori ærede Medlemmer kender det, den Form, hvori det tidligere har været fremsat for den høje Rigsdag. I alle Lande, hvor man har haft Forslag fremme til Imødegaelse af Truster, er man ikke gaaet til at gøre saa stærke Indgreb overfor industrielle Virksomheder og Handelsvirksomheder, som der her vilde kunne blive Tale om, uden som Grundlag derfor at besidde et tilstrækkeligt oplysende Materiale, baade hvad angaar indenlandske og udenlandske Forhold. Jeg skal i saa Henseende henvise til den Behandling, som saadanne Tanker har faaet i England og i Norge, og jeg vil hævde, at et saadant Materiale forelaa ikke ved Lovforslagets tidligere Behandling her paa Rigsdagen. Man var, da Lovforslaget første Gang af det ærede Medlem Hr. Rode som Indenrigsminister blev fremsat i Landstinget, ikke i Besiddelse af et tilstrækkeligt fyldigt Materiale til at bedømme, om man vilde være i Stand til at komme Ondt til Livs ad de Veje, som der her peges paa, eller ad Veje, som man andetsteds havde fulgt. Kun ud fra saadanne Oplysninger kunde Hensigtsmæssigheden af hele Lovforslagets Indhold bedømmes, og et tilstrækkeligt fyldigt Grundlag for en saadan Bedømmelse forelaa altsaa ikke. Det blev da Landstingsudvalgets Arbejde i Samlingen 1919—20 at søge et saadant Grundlag tilvejebragt, men desuden maatte man ogsaa søge Oplysning om den Viden, som Den overordentlige Kommission havde besiddet om Aftalers og Sæmmenslutningers Indflydelse paa Prisniveau og Konkurrenceforhold her i Landet, da Initiativet til denne Lovgivning blev taget, og man maatte tillige nødvendigvis vide noget om,

hvilken Udbredelse Truster og Karteller har her i Landet. Det første, det Grundlag, paa hvilket Den overordentlige Kommission havde udformet sine Ønsker om en saadan Lovgivning, lykkedes det ikke Landstingsudvalget at tilvejebringe Oplysning om. Derimod tilvejebragtes der ved det raadgivende Udvalg et Materiale til Bedømmelse af Udbredelsen af industrielle og handelsmæssige Sæmmenslutninger af trustagtig Karakter her i Landet, Oplysninger, som dog neppe var helt fyldestgørende, og paa Grundlag af det Materiale, der saaledes var tilvejebragt, stilledes der da en Række indgaaende Ændringsforslag i Landstinget, hvis Behandling det imidlertid ikke lykkedes at tilendebringe inden Rigsdagssamlingens Slutning. Modarbejdelse af Truster, af Monopoler staa, saaledes som de fleste Medlemmer sikkert ved, paa mit Partis Program, og Arbejdet for Gennemførelse af dette Programpunkt vedkender Partiet sig, men i denne Sag maa der efter min Opfattelse handles saaledes, at man ikke for at komme ondt til Livs slaar for meget godt i Stykker, og derfor kan man ikke skride til Handling uden en indgaaende Viden. Thi det maa ikke glemmes, at ved Sæmmenslutning kan meget godt opnaas, bedre Produktionsvilkkaar kan tilvejebringes, en heldig Specialisering kan opnaas, gunstigere Arbejdsvilkkaar, øget Arbejderbeskyttelse, mere effektiv Udnyttelse af Arbejdstiden, i det hele taget øget Konkurrencemulighed og derigennem Billiggørelse af Produktionen, en Billiggørelse, som det gælder om at drage Omsorg for kommer Forbrugerne til gode. Betydningen heraf er jo netop i denne Tid meget stærk fremhævet ogsaa fra Regeringens Side, og Regeringen har tilbudt sin Medvirken til en yderligere Udvikling paa disse Omraader for derigennem at yde Støtte til Erhvervslivet. Men dermed har man jo ikke tabt de uheldige Virkninger, som erhvervsmæssige Sæmmenslutninger ogsaa kan have, af Sigte, og man er ogsaa indenfor Regeringen inde paa Overvejelse af Forslag, som tilsigter at komme Misbrug til Livs, Misbrug, som — det tror jeg —, hvis de er til Stede for Tiden, udfolder sig paa en helt anden Maade, end Tilfældet var under Krigstidens Højkonjunkturer og gyldne Tider for de store Virksomheder. Forhaabentlig afklares Forholdene i den nærmest kommende Tid, saa man kan faa et klarere Overblik over disse Forholds Indflydelse paa Prisniveauet og Konkurrenceforholdene, end det for Øjeblikket er muligt. Industriens Stilling for Øjeblikket gør det neppe paakrævet at gribe ind ad den Vej, som